

**ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ПРЕДСТАВЛЕНOSTІ ВИДІВ
ДЕНДРОСОЗООКЗОТІВ ШТУЧНИХ ЗАПОВІДНИХ ПАРКІВ СТЕПУ У
САДОВИХ ЦЕНТРАХ ТА РОЗСАДНИКАХ УКРАЇНИ**

А. С. Власенко – аспірант*

e-mail: VlasenkoA.2905@gmail.com

Проаналізовано асортименти деревних рослин 40 садових центрів та розсадників України, у яких виявлено 57 видів дендросозоекзотів, що ростуть у штучних заповідних парках Степу України. Проаналізовано таксономічну, біоморфологічну й аутофітосозологічну структури видового складу. Отримані результати порівнювалися із даними флористичного аналізу для штучних заповідних парків Степу України. Наведено перелік видів дендросозоекзотів, які представлені в асортиментах садових центрів та розсадників України.

Ключові слова: дендросозоекзоти, *ex situ*, штучні заповідні парки, Степ України, садові центри, розсадники.

Вже впродовж останнього десятиріччя актуальним постало питання про використання високодекоративних дендросозоекзотів у міських насадженнях. Деякі із таких видів рослин вже мають досить значну популярність в озелененні, але не було відомо про їх представленість у садових центрах і розсадниках (далі СЦР). Вияснення власне ступеня такої популярності стало причиною підготовки цієї публікації.

Мета дослідження – виявити та оцінити кількісний і якісний склад видів дендросозоекзотів *ex situ*, які ростуть у штучних заповідних парках (далі ШЗП) Степу України і водночас представлені у СЦР України. Об'єкт досліджень – раритетні види екзотичних деревних рослин *ex situ* ШЗП Степу України. Предметом досліджень було встановлення ступеня представленості видів дендросозоекзотів ШЗП Степу України у СЦР України.

Матеріали і методика дослідження. Як нами було встановлено раніше [1,

* Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор С.Ю. Попович

4] на територіях ШЗП Степу України ростуть 174 види раритетних дендроекзотів *ex situ*. Щоб оцінити їхню представленість на ринку садивного матеріалу, ми проаналізували асортименти 40 найбільших СЦР України за базою порталу для садівників Landscape.ua.

Для порівняння видових складів досліджених рослин [1, 2, 3, 6] необхідно було встановити таксономічну, біоморфологічну та аутфітосозологічну структури дендросозоекзотів СЦР. Біоморфологічна структура виявлена за допомогою схеми І. Г. Серебрякова [9]. Розподіл рослин за висотою виконаний за працею О. А. Калініченка [7]. Для аналізу аутфітосозологічної структури враховувалась приналежність видів до «червоних списків» різного значення [5, 8, 10]. Назви рослин вказані відповідно до номенклатури Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи і природних ресурсів (далі ЧС МСОП) [10] і таксономічної бази The Plant List [11].

Результати дослідження. Результати флористичного і порівняльного аналізів показали, що лише 57 (32,8 %) видів дендросозоекзотів *ex situ* штучних заповідних парків Степу України наявні в асортиментних списках СЦР України. Із них 48 видів Pinophyta (84,2 %). Відповідно, Magnoliophyta представлені лише дев'ятьма видами (15,8 %) (табл. 1). Голонасінні у СЦР України, як і в ШЗП Степу України, представлені родинami *Pinaceae*, *Cupressaceae*, *Taxaceae* та *Ginkgoaceae*, перші дві з яких є провідними. Родини *Rosaceae*, *Altingiaceae*, *Caesalpinhiaceae*, *Cercidiphyllaceae*, *Fagaceae*, *Ginkgoaceae*, *Juglandaceae*, *Oleaceae*, *Taxaceae* у СЦР представлені лише по одному виду.

1. Кількісний таксономічний склад дендроекзосозофлори ШЗП та СЦР

Відділ	Родина		Рід		Вид	
	число	%	число	%	число	%
Pinophyta	4/4	12,9/30,8	22/18	36,1/66,7	110/48	63,2/84,2
Magnoliophyta	27/9	87,1/69,2	39/9	63,9/33,3	64/9	36,8/15,8
Разом	31/13	41,9*	61/27	44,3*	174/57	32,8*

Примітки: у чисельнику показник ШЗП, у знаменнику – СЦР; * – відсоток кількості у СЦР від загальної кількості у ШЗП

У таксономічній структурі дендросозоекзотів СЦР України значно

переважають види *Pinaceae* та *Cupressaceae*, що також характерно і для дендросозофлори ШЗП Степу України. Проте *Rosaceae* у СЦР представлена лише одним видом (*Malus niedzwetzkyana* Dieck ex Koehne) (рис. 1). Інші види цієї родини або високораритетні (*Amygdalus bucharica* Korsh., *Amygdalus ledebouriana* Schlecht., *Malus sieversii* (Ledeb.) M. Roem., *Prunus kurdica* Fenzl. et Fritch., *Pyrus cajon* Zapr., *Pyrus korshinskyi* Litv.), або широко поширені у межах природних ареалів, але потребують специфічних умов вирощування (*Sorbus tianschanica* Rupr., *Crataegus azarolus* L., *Aflatusia ulmifolia* (Franch.) Vass., *Crataegus pontica* C. Koch.). Часто трапляється на територіях природно-заповідного фонду Степу України *Armeniaca vulgaris* Mill. [4], проте в культурі, зазвичай, використовуються різноманітні її сорти.

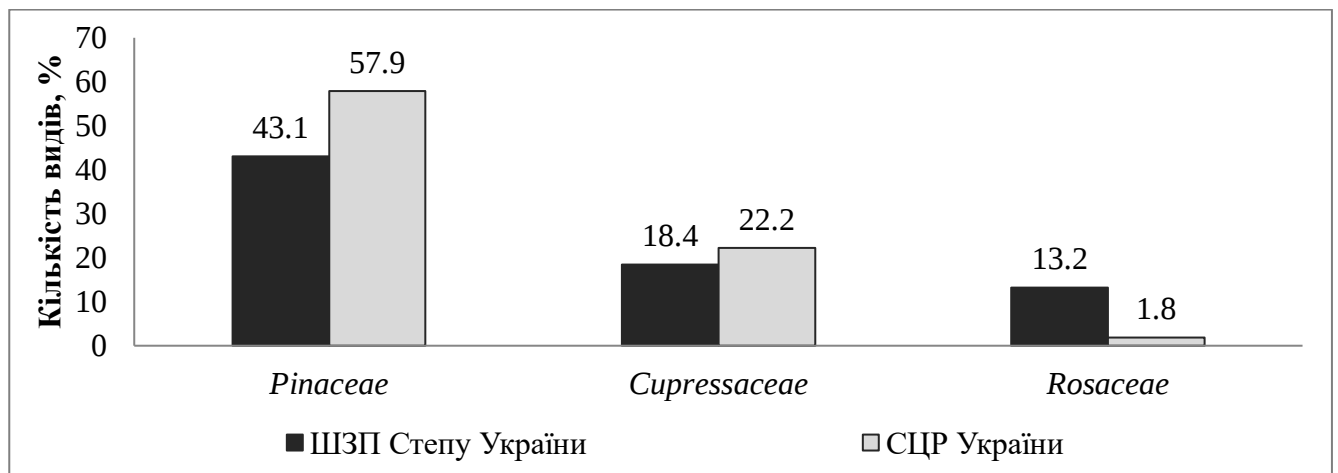

Рис. 1. Порівняльна оцінка кількісного складу провідних родин дендросозоекзотів ШЗП та СЦР

Біоморфологічний спектр видового складу дендросозоекзотів *ex situ* СЦР України значною мірою подібний із таким для ШЗП Степу України. Спостерігається значне переважання зимовозелених видів деревних рослин, передусім дерев (рис. 2). Вважаємо, що така перевага вічнозелених видів над листопадними, насамперед, пояснюється їхньою високою декоративністю протягом всього року і високою популярністю. У асортиментах СЦР України не виявлено видів дендросозоекзотів типів життєвих форм напівчагарничків (*Dianthus serotinus* Waldst. et Kit.) та деревних ліан (*Vitis vinifera* L.), які є у ШЗП.

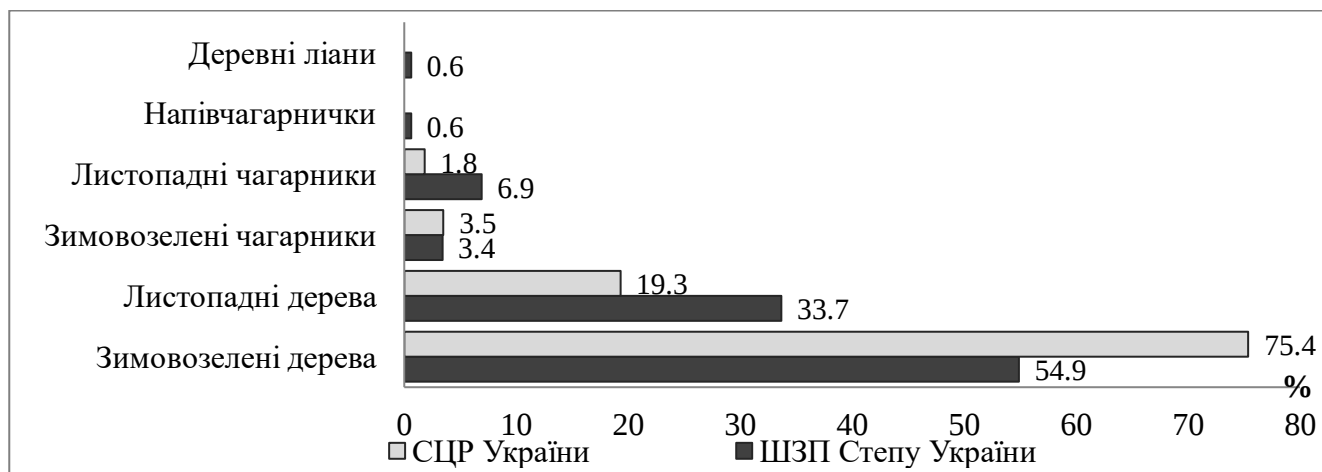

Рис. 2. Порівняльна оцінка біоморфологічний спектрів видів дендросозоекзотів ШЗП Степу та СЦР

Диференціація дендросозоекзотів *ex situ* СЦР України за висотою також подібна із такою для ШЗП Степу України (рис. 3). Проте у СЦР не представлені чагарники першої величини. Це *Prunus cocomilia* Ten, *Swida darvasica* (Pojark.) Sojak., *Sambucus tigranii* Troitsky, *Juniperus pseudosabina* F. et M., *Aflatunia ulmifolia* (Franch.) Vass., *Ribes janczewskii* A. Pojark. та *Abelia corymbosa* Rgl. et Schlal.

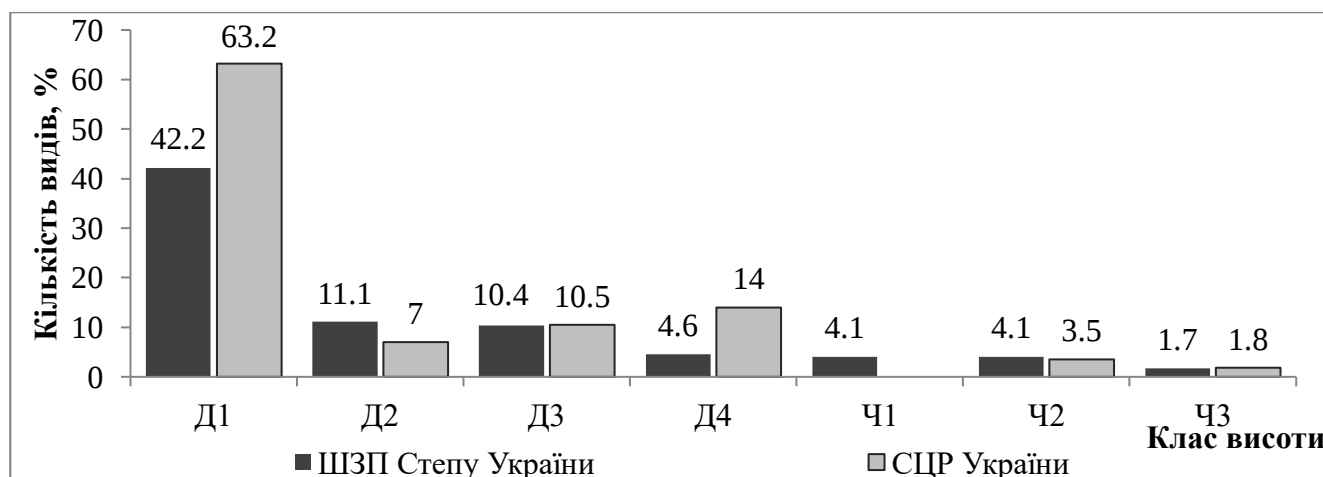

Рис. 3. Порівняльна оцінка диференціації за висотою дендросозоекзотів ШЗП та СЦР

Примітка до рис. 5: Д1, Д2, Д3, Д4 – дерева першої, другої, третьої та четвертої величини відповідно; Ч1, Ч2, Ч3 – чагарники першої, другої та третьої величини відповідно.

Аутофитосозологічний аналіз показав, що 56 досліджених дендросозоекзотів *ex situ* СЦР України належать до ЧС МСОП. Із них лише один вид категорії CR (*Abies numidica* De Lanno). Два види водночас охороняються ЧС МСОП та ЄЧС

(*Picea omorica* (Панс.) та *Abies pinsapo* Boiss) (табл. 2).

2. Аутфітосозологічна структура дендросозоекзотів ШЗП та СЦР

Червоний список	Категорія раритетності	Кількість видів		% від загальної кількості видів	
		ШЗП	СЦР	ШЗП	СЦР
МСОП	CR	4	1	2,3	1,8
	EN	13	8	7,5	14,0
	VU	20	4	11,5	7,0
	LC	99	37	56,9	64,9
	NT	19	6	10,9	10,5
	DD	8	—	4,6	—
	всього	163	56	93,7	98,2
ЄЧС	V	5	1	2,9	1,8
	R	4	2	2,3	3,5
	I	1	—	0,6	—
	всього	10	3	5,8	5,3
БК		1	—	0,6	—
РЧС		1	—	0,6	—

Окрім цього, у СЦР України різноманітним культиварами представлені ще 22 види дендросозоекзотів *ex situ* ШЗП Степу України. Це *Abies nephrolepis* (Trautv. ex Maxim) Maxim, *A. veitchii* Lindl., *Armeniaca vulgaris* Mill., *Cedrus libani* A. Rich., *Cercis chinensis* Bunge, *Chamaecyparis obtusa* (Siebold & Zucc.) Endl., *Ch. thyoides* B. S. P., *Ch. nootkatensis* (Lamb.) Spach, *Ch. obtusa* (Siebold & Zucc.) Endl., *Juniperus chinensis* L., *J. horizontalis* Moench, *J. procumbens* (Siebold ex Endl.) Miq., *J. scopulorum* Sarg., *J. virginiana* L., *Larix laricina* Koch, *P. mariana* Britt., *Pinus banksiana* Lamb., *P. densiflora* Siebold et Zucc., *P. flexilis* E. James, *P. parviflora* Siebold et Zucc., *P. thunbergii* Parl. та *Ziziphus jujuba* Mill.

Також в асортиментах СЦР України виявлено сім видів ЧС МСОП, котрі відсутні на територіях ШЗП Степу України. Це *Abies homolepis* Siebold & Zucc (ЧС МСОП, категорія NT), *Picea purpurea* Mast. (ЧС МСОП, NT), *P. sitchensis* (Bong.) Carrière (ЧС МСОП, LC), *Pinus uncinata* Ramond ex DC. (ЧС МСОП, LC), *Betula nigra* L. (ЧС МСОП, LC), *Magnolia stellata* (Siebold & Zucc.) Maxim. (ЧС МСОП, EN), *Thuja koraiensis* Nakai (ЧС МСОП, VU). Декоративними формами представлені *Magnolia acuminata* (L.) L., *Magnolia denudata* Desr, *Abies procera* Rehder, *A. lasiocarpa* (Hook.) Nutt. та *A. amabilis* (Douglas ex Loudon) J. Forbes.

Перелік раритетних дендросозоекзотів ШЗП Степу України, котрі виявлені в асортиментах СЦР наведений у таблиці 3.

3. Список видів дендрозоекзотів ШЗП Степу України представлених у СЦР України

№ з/п	Назва виду рослин	Родина	Клас висоти	Червоний список / Категорія раритетності	Назва садового центру або розсадника
1	2	3	4	5	6
Відділ Magnoliphyta					
1.	<i>Cercidiphyllum japonicum</i> Sieb. et Zucc.	<i>Cercidiphyllaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «ФлораМарт», Proxima, «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»
2.	<i>Cercis canadensis</i> L.*	<i>Caesalpiniaceae</i>	Д3	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima, «Далас», «Природа», «Деметра»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; м. Одеса: «Земля Х»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad
3.	<i>Ficus carica</i> L.*	<i>Moraceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Ужгород: «Ландшафт центр»
4.	<i>Forsythia europaea</i> Degen & Bald.	<i>Oleaceae</i>	Ч2	ЄЧС/R	м. Київ: «Гарді: зелений ринок»
5.	<i>Juglans regia</i> L.*	<i>Juglandaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «Далас»; м. Одеса: «Земля Х»
6.	<i>Liquidambar styraciflua</i> L.*	<i>Altingiaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Єва», «Чудо Дерево», «Далас», «Квіткар», «Природа»; Київська обл.: «Зелена країна»
7.	<i>Liriodendron tulipifera</i> L.	<i>Magnoliaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Одеса: «Земля Х»; Одеська обл.: «Садпроект»
8.	<i>Malus niedzwetzkyana</i> Dieck ex Koehne	<i>Rosaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/EN	м. Київ: «Деметра», «Далас»; Донецька обл.: «Дивосад», «Брезнец»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»;
9.	<i>Quercus macrocarpa</i> Michx.	<i>Fagaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Природа»
Відділ Pinophyta					
10.	<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill*	<i>Pinaceae</i>	Д3	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, Garden House, Sad Shop, «Природа»
11.	<i>A. concolor</i> Lindl. et Gord.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «ФлораМарт», «Єва», D-Shego Effective Manegment, «Далас», «Квіткар», «Природа», «ГрінМарт», Green Sad, Proxima, «Чудо Дерево»; Київська обл.: «Зелена країна»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad

1	2	3	4	5	6
12.	<i>A. fraseri</i> (Purch.) Poir.	<i>Pinaceae</i>	Д2	ЧС МСОП/EN	м. Київ: D-Shego Effective Manegment, Proxima; Київська обл.: АртВіль
13.	<i>A. koreana</i> Wils.*	<i>Pinaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/EN	широко поширений у вид у СЦР України
14.	<i>A. nordmanniana</i> (Stev.) Spach.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «ФлораМарт», D-Shego Effective Manegment, Green Sad, Proxima, LD Group, «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Одеса: «Земля Х»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad
15.	<i>A. numidica</i> De Lannoy	<i>Pinaceae</i>	Д2	ЧС МСОП/CR	м. Одеса: «Ваш Сад»
16.	<i>A. pinsapo</i> Boiss.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/EN; ЄЧС/V	м. Київ: «Квіткар»
17.	<i>A. sibirica</i> Ledeb.	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Таврія»
18.	<i>Calocedrus decurrens</i> (Torr.) Florin	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima
19.	<i>Cedrus atlantica</i> (Endl.) Manetti ex Carrière	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/EN	Одеська обл.: «Садпроект»
20.	<i>Cedrus deodara</i> (Lamb.) G. Don	<i>Pinaceae</i>	Д2	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima
21.	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> Parl.*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Green Sad
22.	<i>Ch. pisifera</i> (Sieb. et Zucc.) Endl.*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: АртВіль
23.	<i>Cupressus arizonica</i> Greene	<i>Cupressaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Частный питомник садовых растений»; Одеська обл.: «Садпроект»
24.	<i>Ginkgo biloba</i> L.*	<i>Ginkgoaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/EN	вид є в асортиментах 27 досліджених СЦР
25.	<i>J. squamata</i> Buch.-Ham. ex D.Don*	<i>Cupressaceae</i>	Ч2	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: АртВіль
26.	<i>J. virginiana</i> L.*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	Одеська обл.: «Садпроект»
27.	<i>Larix decidua</i> Mill.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, Garden House, «Далас», «Зелен Сад», «Деметра», «Чудо Дерево»; Київська обл.: АртВіль; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; Донецька обл.: «Брезнец»
28.	<i>L. kaempferi</i> (Lamb.) Carrière*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Далас», «Зелен Сад»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: «Клуб Рослин»; Донецька обл.: «Еко-центр Парадиз»
29.	<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et Cheng	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/EN	м. Київ: «Зелен Сад», «Таврія», «Чудо Дерево», «Далас», «ГрінМарт», Green Sad, Proxima; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Одеська обл.: «Садпроект»

1	2	3	4	5	6
30.	<i>Microbiota decussata</i> Kom.	<i>Cupressaceae</i>	ЧЗ	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Garden House, «Зелен Сад», Semiramis, «Далас», «Деметра», «Чудо Дерево»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб, «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин»
31.	<i>Picea breweriana</i> S.Watson	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/VU	м. Київ: «Єва», «Зелен Сад»; Київська обл.: «АртВіль»; м. Одеса: «Земля Х»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»;
32.	<i>Picea glauca</i> (Moench) Voss	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП /LC	Запорізька обл.: «Садіба»
33.	<i>P. mariana</i> (Mill.) Britton, Sterns & Poggenb.*	<i>Pinaceae</i>	Д2	ЧС МСОП /LC	м. Київ: «Деметра»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»
34.	<i>P. omorika</i> (Pancic) Purk.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/EN; ЄЧС/R	вид є в асортиментах 29 досліджених СЦР
35.	<i>P. orientalis</i> (L.) Peterm.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Таврія», «Зелен Сад»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: Gal Sad
36.	<i>P. pungens</i> Engelm.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Маргаритка», «Деметра», «Зелен Сад», «Частный питомник садовых растений», «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб, «Сад вашей мечты», «Сакура»; Донецька обл.: «Сады и цветы»
37.	<i>Pinus aristata</i> Engelm.	<i>Pinaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»
38.	<i>P. brutia</i> var. <i>pityusa</i> (Steven) Silba	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/VU	Одеська обл.: «Садпроект»
39.	<i>P. contorta</i> Douglas ex Loudon*	<i>Pinaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: АртВіль
40.	<i>P. heldreichii</i> H.Christ*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: «Зелена країна», «Єва»
41.	<i>P. koraiensis</i> Siebold & Zucc.	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Proxima
42.	<i>P. nigra</i> J.F.Arnold*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «ГрінМарт», «Деметра», «Маргаритка», Proxima, «Чудо Дерево», LD Group, «Єва»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: УкрЗеленСнаб; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин»
43.	<i>P. parviflora</i> Siebold et Zucc.*	<i>Pinaceae</i>	Д4	ЧС МСОП/LC	Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: Gal Sad

1	2	3	4	5	6
44. <i>P. peuce</i> Griseb.*	<i>Pinaceae</i>	ДЗ	ЧС МСОП/NT	м. Київ: «Єва», «ФлораМарт», Proxima, «Далас», «Деметра»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Львів: Gal Sad	
45. <i>P. ponderosa</i> Douglas ex C.Lawson	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Природа», «Деметра»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Кривий Ріг: «Елки&Палки»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; Донецька обл.: «Брезнец»	
46. <i>P. torano</i> (Siebold ex K.Koch) Koehne	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/VU	м. Київ: «Єва»	
47. <i>P. sibirica</i> DuTour	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	Київська обл.: «Зелена країна»	
48. <i>P. strobus</i> L.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «ФлораМарт», «Єва», D-Shego Effective Manegment, Proxima, «Квіткар», «Деметра», Garden House; Київська обл.: «Зелена країна»	
49. <i>P. wallichiana</i> A.B.Jacks.*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, «Таврія», «Далас», «Єва»; Київська обл.: «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Сад вашей мечты»; Дніпропетровська обл.: «Сакура»; м. Львів: «Клуб Рослин», Gal Sad	
50. <i>Platycladus orientalis</i> (L.) Franco*	<i>Cupressaceae</i>	ДЗ	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Proxima; м. Дніпропетровськ: УкрЗеленСнаб	
51. <i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Чудо Дерево»	
52. <i>Taxodium distichum</i> (L.) Rich.	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, «Далас»	
53. <i>Taxus cuspidata</i> Siebold & Zucc.*	<i>Taxaceae</i>	ДЗ	ЧС МСОП/VU	Київська обл.: «АртВіль»	
54. <i>Thuja occidentalis</i> L.*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: Green Sad, Proxima, «Єва», «Гарді: зелений ринок», «Зелен Сад», «Частный питомник садовых растений»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; Донецька обл.: «Брезнец»	
55. <i>Th. plicata</i> Donn ex D.Don*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Львів: «Клуб Рослин»	
56. <i>Thujopsis dolabrata</i> (L.f.) Siebold & Zucc.*	<i>Cupressaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/LC	м. Київ: «Далас», «Зелен Сад», «ГрінМарт»; Київська обл.: АртВіль; м. Львів: «Клуб Рослин»	
57. <i>Tsuga canadensis</i> (L.) Carrière*	<i>Pinaceae</i>	Д1	ЧС МСОП/NT	м. Київ: Garden House, «Таврія», LD Group, «ГрінМарт», «Бджілка», «Чудо Дерево», «Далас»; Київська обл.: АртВіль, «Зелена країна»; м. Дніпропетровськ: «Спасский Питомник», УкрЗеленСнаб; м. Одеса: «Земля Х»	

Примітка до таблиці 3: * – вид також представлений декоративними формами або сортами.

Висновки

1. У Миколаївській, Луганській, Херсонській, Рівненській, Чернігівській, Чернівецькій, Сумській, Полтавській та Харківській областях СЦР мало представлені. Це пояснюється частково несприятливими природними умовами для ведення такого типу господарства та економічними чинниками, які знижують рентабельність виробництва. Найбільше СЦР розташовано у Київській, Закарпатській, Львівській, Волинській, Одеській та Донецькій областях.

2. У СЦР України виявлено 57 видів дендросозоекзотів *ex situ* ШЗП Степу України. Ще 22 види досліджених дендросозоекзотів представлені різноманітними культиварами. Також СЦР пропонують сім видів дендросозоекзотів, які не трапляються на територіях ШЗП Степу України (*Abies homolepis* Siebold & Zucc, *Picea purpurea* Mast., *P. sitchensis* (Bong.) Carrière, *Pinus uncinata* Ramond ex DC., *Betula nigra* L., *Magnolia stellata* (Siebold & Zucc.) Maxim., *Thuja koraiensis* Nakai. Таксономічна, біоморфологічна та аутофітосозологічна структури дендросозоекзотів СЦР України та ШЗП Степу України значною мірою подібні.

3. Вважаємо перспективним розширення видового складу рослин для озеленення високодекоративними та високораритетними дендросозоекзотами, насамперед *Abelia corymbosa* Rgl. et Schlal., *Abies nephrolepis* (Trautv. ex Maxim) Maxim, *A. veitchii* Lindl., *A. numidica* De Lannoy, *Acer divergens* C. Koch Pax, *Amygdalus ledebouriana* Schlecht., *Betula oycoviensis* Besser, *Celtis caucasica* Willd., *Juglans californica* Wats., *Juniperus horizontalis* Moench, *J. procumbens* (Siebold ex Endl.) Miq., *J. scopulorum* Sarg., *Picea engelmannii* Engelm., *P. jezoensis* (Sieb. et Zucc.) Carr., *P. schrenkiana* Fisch., *Pinus bungeana* Zucc., *P. virginiana* Mill., *Prunus cocomilia* Ten., *Taxus canadensis* Marsh. та іншими.

Список літератури

1. Власенко А. С. Аналіз видового складу дендросозоекзотів заповідних парків Степу України / А. С. Власенко // Наукові доповіді НУБіП України: електронний науковий фаховий журнал – № 6 (48) Режим доступу:

<http://nd.nubip.edu.ua/>

2. Власенко А.С. Аутфітосозологічний аналіз екзотичної дендрофлори штучних парків природно-заповідного фонду Степу України / А. С. Власенко // Науковий вісник НЛТУ: 36. Наук. Праць. – 2013. – Вип. 23.5. – С. 319-324.
3. Власенко А. С. Біоморфологічна та екологічна структура екзотичної дендросозофлори заповідних парків Степу України / А. С. Власенко // Автохтонні та інтродуковані рослини. – 2014. – Вип. 10. – С. 53-60.
4. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Степу України: монографія / С. Ю. Попович, А. С. Власенко, Є. І. Берегута [та інш.]; за ред. С. Ю. Поповича. – К. : «ЦП “Компринт”», 2014. – 888 с.
5. Европейский Красный список животных и растений, находящихся под угрозой исчезновения во всемирном масштабе. – Нью-Йорк : ООН, 1992. – 167 с.
6. Заповідна дендросозофлора Степу України: монографія / С.Ю. Попович, А.С. Власенко, Є.І. Берегута [та ін.] ; за ред. С.Ю. Поповича. – К. : «ЦП Компринт», 2013. – 260 с.
7. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: навч. посібник / О. А. Калініченко. – К. : Вища школа, 2003. – 200 с.
8. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К. : Вид-во Мінекобезпеки України, 1998. – 76 с.
9. Серебряков И. Г. Экологическая морфология растений: Жизненные формы покрытосемянных и хвойных / И. Г. Серебряков. – М. : Высшая школа, 1962. – 379 с.
10. The IUCN Red List [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.iucnredlist.org>
11. The Plant List [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.theplantlist.org>

Проанализированы ассортименты древесных растений 40 садовых центров и питомников Украины, в которых выявлено 57 видов

дендросозоэкзотов, растущих в искусственных заповедных парках Степи Украины. Проанализированы таксономическая, биоморфологическая и аутофитосозологическая структуры видового состава. Полученные результаты сравнивались с данными флористического анализа для искусственных заповедных парков Степи Украины. Приведен перечень видов дендросозоэкзотов, которые представлены в ассортиментах садовых центров и питомников Украины.

Ключевые слова: дендросозоэкзоты, ex situ, искусственные заповедные парки, Степь Украины, садовые центры, питомники.

Assortments of woody plants of 40 garden centers and nurseries of Ukraine were analyzed. There were identified 57 species dendrosozoexots of artificial protected parks of Ukrainian Steppe. Taxonomic, biomorphological autfitosozological structures of species composition were analyzed. Results were compared with the data of floristic analysis for artificial protected parks of the Steppe of Ukraine. The list of species of dendrosozoexots, which are presented in assortments of garden centers and nurseries in Ukraine, is specified.

Keywords: dendrosozoexots, ex situ, artificial protected parks, Ukrainian Steppe, garden centers, nurseries.